

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยกึ่งทดลอง เพื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมทางสังคมของเด็กปฐมวัย ที่มีระดับความฉลาดทางอารมณ์ต่างกัน หลังการจัดกิจกรรมการเล่านิทานประกอบภาพ ด้วยการตอบคำถามและด้วยการแสดงบทบาทสมมติ โดยมีวัตถุประสงค์ของการวิจัย สมมติฐาน วิธีดำเนินการวิจัย สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล ข้อเสนอแนะ ดังนี้

วัตถุประสงค์ สมมติฐาน วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมทางสังคมของเด็กปฐมวัย หลังการจัดกิจกรรมการเล่านิทานประกอบภาพด้วยการตอบคำถามและการจัดกิจกรรมการเล่านิทานประกอบภาพด้วยการแสดงบทบาทสมมติ 2) เพื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมทางสังคมของเด็กปฐมวัยที่มีระดับความฉลาดทางอารมณ์ต่างกัน หลังการจัดกิจกรรมการเล่านิทานประกอบภาพด้วยการตอบคำถามและด้วยการแสดงบทบาทสมมติ 3) เพื่อศึกษาปฏิสัมพันธ์ระหว่างการจัดกิจกรรมการเล่านิทานประกอบภาพด้วยการตอบคำถามและด้วยการแสดงบทบาทสมมติ กับระดับความฉลาดทางอารมณ์ ที่ส่งผลต่อพฤติกรรมทางสังคมของเด็กปฐมวัย มีสมมติฐานการวิจัยคือ 1) เด็กปฐมวัยมีพฤติกรรมทางสังคมต่างกัน หลังการจัดกิจกรรมการเล่านิทานประกอบภาพด้วยการตอบคำถาม และการจัดกิจกรรมการเล่านิทานประกอบภาพด้วยการแสดงบทบาทสมมติ 2) เด็กปฐมวัยที่มีระดับความฉลาดทางอารมณ์ต่างกัน หลังการจัดกิจกรรมการเล่านิทานประกอบภาพด้วยการตอบคำถามและด้วยการแสดงบทบาทสมมติ มีพฤติกรรมทางสังคมต่างกัน 3) เกิดปฏิสัมพันธ์ระหว่างการจัดกิจกรรมการเล่านิทานประกอบภาพด้วยการตอบคำถามและด้วยการแสดงบทบาทสมมติ กับระดับความฉลาดทางอารมณ์ ส่งผลต่อพฤติกรรมทางสังคมของเด็กปฐมวัย กลุ่มตัวอย่างนักเรียนอนุบาล 1 โรงเรียนชุมชนเทศบาลวัดป่าโมกข์ฯ ปีการศึกษา 2552 จำนวน 50 คน 2 ห้องเรียน สุ่มจับฉลากวิธีโดยกลุ่ม 1 จัดกิจกรรมการเล่านิทานประกอบภาพด้วยการตอบคำถาม กลุ่ม 2 กิจกรรมการเล่านิทานประกอบภาพด้วยการแสดงบทบาทสมมติ ก่อนทดลองประเมินระดับความฉลาดทางอารมณ์และสังเกตพฤติกรรมทางสังคม เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วยแบบประเมินความฉลาดทางอารมณ์เด็กอายุ 3-5 ปี แบบสังเกตพฤติกรรมทางสังคมของเด็กปฐมวัย

แผนการจัดกิจกรรมการเล่านิทานประกอบภาพด้วยการตอบคำถามและด้วยการแสดงบทบาทสมมติ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปวิเคราะห์ความแปรปรวน 2 ทาง

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิจัยครั้งนี้พบว่า

1. เด็กปฐมวัยหลังการจัดกิจกรรมการเล่านิทานประกอบภาพด้วยการแสดงบทบาทสมมติ มีค่าเฉลี่ยพฤติกรรมทางสังคมสูงกว่า การจัดกิจกรรมการเล่านิทานประกอบภาพด้วยการตอบคำถามอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
2. เด็กปฐมวัยหลังการจัดกิจกรรมการเล่านิทานประกอบภาพด้วยการตอบคำถามและด้วยการแสดงบทบาทสมมติ ที่มีความฉลาดทางอารมณ์ระดับสูง มีค่าเฉลี่ยพฤติกรรมทางสังคมสูงกว่า เด็กที่มีความฉลาดทางอารมณ์ระดับกลางและระดับต่ำ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
3. กิจกรรมการเล่านิทานประกอบภาพด้วยการตอบคำถามและด้วยการแสดงบทบาทสมมติ ไม่มีปฏิสัมพันธ์กับ ระดับความฉลาดทางอารมณ์ของเด็กปฐมวัย จึงไม่ส่งผลต่อพฤติกรรมทางสังคมของเด็กปฐมวัย

อภิปรายผล

การเปรียบเทียบพฤติกรรมทางสังคมของเด็กปฐมวัย ที่มีระดับความฉลาดทางอารมณ์ต่างกัน หลังการจัดกิจกรรมการเล่านิทานประกอบภาพด้วยการตอบคำถามและด้วยการแสดงบทบาทสมมติ สามารถอภิปรายผลเป็น 3 ประเด็น ดังนี้

1. ด้านการจัดกิจกรรมการเล่านิทานประกอบภาพ แสดงให้เห็นว่าการจัดกิจกรรมการเล่านิทานประกอบภาพด้วยการตอบคำถามและการจัดกิจกรรมการเล่านิทานประกอบภาพด้วยการแสดงบทบาทสมมติ สามารถนำมาใช้เป็นกิจกรรมส่งเสริมและพัฒนาพฤติกรรมทางสังคมได้ จากการทดลอง พบว่า พฤติกรรมทางสังคมของเด็กปฐมวัยที่มีระดับความฉลาดทางอารมณ์ต่างกัน หลังได้รับการจัดกิจกรรมการเล่านิทานประกอบภาพด้วยการตอบคำถามและได้รับการจัดกิจกรรมการเล่านิทานประกอบภาพด้วยการแสดงบทบาทสมมติ มีค่าเฉลี่ยพฤติกรรมทางสังคมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยเด็กที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเล่านิทานประกอบภาพด้วยการแสดงบทบาทสมมติ มีพฤติกรรมทางสังคมสูงกว่าเด็กที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเล่านิทานประกอบภาพด้วยการตอบคำถาม แสดงว่าการที่เด็กได้แสดงบทบาทสมมติหลังจากฟังนิทานประกอบภาพทำให้เด็กได้คิด และแสดงพฤติกรรมในการแสดงบทบาทสมมติ เด็กจึงเลือกพฤติกรรมที่ดีนำมาใช้ในชีวิตประจำวันด้วย ซึ่งสอดคล้องกับ หุสดี กุญอินทร์ (2526 : 50 - 52) กล่าวถึงความสำคัญ

ของการแสดงบทบาทสมมติว่า เป็นการช่วยให้เด็กเรียนรู้เกี่ยวกับผู้อื่น รู้จักร่วมมือ แบ่งปัน ช่วยเหลือผู้อื่น ยอมรับและเป็นมิตรกับผู้อื่น นับเป็นประโยชน์ของการการแสดงบทบาทสมมติ และยังสอดคล้องกับ ทิศนา แจมณี (2525 : 6) และอาภรณ์ ใจเที่ยง (2540 : 122) ที่ให้ความเห็นว่าการแสดงบทบาทสมมติช่วยให้ผู้เรียนเกิดการปรับเปลี่ยนเจตคติและพฤติกรรม รวมทั้งปฏิบัติตนในสังคมได้อย่างเหมาะสม ผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ ศรีสุดา ธิติโสภี (2545 : บทคัดย่อ) ที่ได้ศึกษาการเปรียบเทียบผลของการจัดกิจกรรมหลังเล่นนิทานด้วยวิธีการตอบคำถาม และวิธีการเล่นบทบาทสมมติที่มีต่อพฤติกรรมความรับผิดชอบของเด็กปฐมวัย พบว่าเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมหลังเล่นนิทานด้วยการเล่นบทบาทสมมติมีพฤติกรรมความรับผิดชอบสูงกว่าก่อนการทดลอง และมีพฤติกรรมความรับผิดชอบสูงกว่าเด็กที่ได้รับการจัดกิจกรรมหลังเล่นนิทานด้วยการตอบคำถาม และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุดาวดี ไชยพิมล (2533 : บทคัดย่อ) โสมอุษา สุขศิริศักดิ์ (2548 : บทคัดย่อ) ดิกสันและคนอื่น ๆ (Dixon and others. 1977: 367 - 373) คลอร์และเบรย์ (Clare and Bray. 1978 : 145) ที่กล่าวว่า การจัดกิจกรรมแสดงบทบาทสมมติร่วมกับวิธีการสอนทำให้คะแนนพฤติกรรมที่ต้องการวัดสูงขึ้น

จากการสังเกตของผู้วิจัยยังพบว่า เด็กที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเล่นนิทานประกอบภาพด้วยการแสดงบทบาทสมมติ มีการใช้อารมณ์และความรู้สึกร่วมไปกับเนื้อเรื่องที่ได้ฟัง โดยการแสดงท่าทางและสีหน้าในการแสดงบทบาทสมมติของตนเอง จากการที่เด็กได้แสดงและจำพฤติกรรมที่ดีไปใช้จึงมีพฤติกรรมทางสังคมสูงกว่า สำหรับเด็กกลุ่มที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเล่นนิทานประกอบภาพด้วยการตอบคำถามมีความสนใจในการฟังและการตอบคำถามดี เพราะลักษณะคำถามที่นำมาใช้เป็นคำถามปลายเปิดที่สามารถตอบได้หลายทางทำให้เด็กสามารถแสดงความคิดเห็นได้อย่างเสรี สอดคล้องกับประเภทของคำถามที่ใช้ทดลองของ กรมวิชาการ (2537 : 12 - 14) ผู้วิจัยเลือกใช้คำถามระดับสูง เด็กต้องใช้ความรู้ความสามารถจากประสบการณ์ที่ได้รับคือการได้รับกิจกรรมการเล่นนิทานประกอบภาพก่อนใช้คำถาม เหตุที่ค่าเฉลี่ยพฤติกรรมทางสังคมมีค่าน้อยกว่าอาจเกิดจากการที่ผู้วิจัยนำคำถามระดับสูงมาใช้ทุกประเภท เช่น คำถามสังเคราะห์ และประเมินค่า ทำให้เด็กมีความเข้าใจคลาดเคลื่อนกันได้ ดังนั้นจึงควรเลือกใช้คำถามบางประเภทที่เหมาะสมกับวุฒิภาวะของเด็ก เช่น คำถามอธิบาย เปรียบเทียบ ยกตัวอย่าง และวิเคราะห์

2. ด้านความฉลาดทางอารมณ์ของเด็กปฐมวัย พบว่าเด็กปฐมวัยที่มีระดับความฉลาดทางอารมณ์ต่างกัน มีค่าเฉลี่ยพฤติกรรมทางสังคมแตกต่างกัน โดยเด็กที่มีความฉลาดทางอารมณ์ระดับสูงมีค่าเฉลี่ยพฤติกรรมทางสังคมสูงกว่า เด็กที่มีความฉลาดทางอารมณ์ระดับกลางและระดับต่ำอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ แสดงให้เห็นว่าระดับความฉลาดทางอารมณ์มีผลต่อพฤติกรรมทางสังคมของเด็ก โดยเด็กที่มีความฉลาดทางอารมณ์ระดับสูงจะมีความมั่นใจในการทำกิจกรรม

กล้าแสดงออก ปรับเปลี่ยนอารมณ์ของตนเองให้เข้ากับสถานการณ์ได้ดี ต่างจากเด็กที่มีระดับความฉลาดทางอารมณ์ต่ำ จะให้ความร่วมมือในการทำกิจกรรมน้อย ต้องอาศัยการกระตุ้นจากครู และเพื่อนร่วมกัน ความฉลาดทางอารมณ์จึงเป็นองค์ประกอบที่สำคัญในด้านความสัมพันธ์กับผู้อื่น สอดคล้องกับ ทศพร ประเสริฐสุข (2542 : 29 – 30) ได้สรุปองค์ประกอบความฉลาดทางอารมณ์ไว้ 3 ด้าน คือ การรับรู้อารมณ์และความรู้สึกที่ดีต่อตนเอง การรับรู้ความรู้สึกของผู้อื่น และการสร้างสัมพันธภาพกับผู้อื่น ซึ่งตรงกับการส่งเสริมพฤติกรรมทางสังคม การที่เด็กมีพฤติกรรมทางสังคมดี เกิดจากเด็กมีความฉลาดทางอารมณ์ดี และยังสอดคล้องกับ อุมพร ตรังคสมบัติ (2544 : 68 - 70) ที่กล่าวว่า เด็กที่มีความฉลาดทางอารมณ์จะมีทักษะทางสังคม มีเพื่อนมาก เข้ากับเพื่อนได้ดี มีความเห็นอกเห็นใจผู้อื่น มีน้ำใจรู้จักแบ่งปัน กิริยามารยาทดี รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น มีความเป็นผู้นำ และกล้าบอกความต้องการของตนเอง งานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับระดับความฉลาดทางอารมณ์ในระดับปฐมวัยยังมีไม่มากนัก แต่ก็พบงานวิจัยที่เกี่ยวข้องในระดับอุดมศึกษา ที่กล่าวถึงระดับความฉลาดทางอารมณ์ซึ่ง ขวัญใจ เพิ่มศรี (2550 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการรับรู้ความสามารถในวิชาชีพของครู ที่มีระดับความฉลาดทางอารมณ์ต่างกัน พบว่า ครูที่มีความฉลาดทางอารมณ์ระดับสูงมีการรับรู้ความสามารถในวิชาชีพครูสูงกว่า ครูที่มีความฉลาดทางอารมณ์ระดับปานกลาง และระดับต่ำ และครูที่มีความฉลาดทางอารมณ์ระดับปานกลาง มีการรับรู้ความสามารถในวิชาชีพครูสูงกว่าครูที่มีความฉลาดทางอารมณ์ระดับต่ำ

3. ด้านปฏิสัมพันธ์ระหว่างการจัดกิจกรรมการเล่านิทานประกอบภาพด้วยการตอบคำถาม และการจัดกิจกรรมการเล่านิทานประกอบภาพด้วยการแสดงบทบาทสมมติ กับระดับความฉลาดทางอารมณ์ต่างกัน ที่ส่งผลต่อพฤติกรรมทางสังคมของเด็กปฐมวัย พบว่า การจัดกิจกรรมการเล่านิทานประกอบภาพด้วยการตอบคำถามและการจัดกิจกรรมการเล่านิทานประกอบภาพด้วยการแสดงบทบาทสมมติไม่มีปฏิสัมพันธ์กับ ระดับความฉลาดทางอารมณ์ที่ต่างกัน และไม่ส่งผลร่วมกันต่อพฤติกรรมทางสังคมของเด็กปฐมวัย ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานการวิจัย เป็นไปได้ว่าการจัดกิจกรรมการเล่านิทานประกอบภาพด้วยการตอบคำถามและด้วยการแสดงบทบาทสมมตินั้น เด็กได้รับกิจกรรมการเล่านิทานประกอบภาพที่เหมือนกันก่อนทั้งสองกลุ่ม จึงทำให้ผลของพฤติกรรมทางสังคมไม่แตกต่างกันมาก ในด้านความฉลาดทางอารมณ์เด็กที่มีความฉลาดทางอารมณ์ระดับต่ำไม่ค่อยให้ความร่วมมือในการทำกิจกรรม เด็กที่มีความฉลาดทางอารมณ์ระดับสูงให้ความร่วมมือในการทำกิจกรรมต่างๆ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ กัลยา เมืองแสน (2544 : บทคัดย่อ) ที่ได้ศึกษาปฏิสัมพันธ์ระหว่างระดับผลการเรียนสูง ปานกลาง และต่ำ กับรูปแบบของภาพประกอบเนื้อเรื่องในหนังสือแบบภาพเลื่อนและแบบภาพปกติ ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ในการอ่านจับใจความของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 พบว่า รูปแบบของภาพประกอบ

เนื้อเรื่องกับระดับผลการเรียนของนักเรียนไม่มีปฏิสัมพันธ์ กับผลสัมฤทธิ์ในการอ่านจับใจความ นักเรียนที่อ่านหนังสือที่มีรูปแบบภาพประกอบเนื้อเรื่องแตกต่างกัน มีผลสัมฤทธิ์ในการอ่านจับใจความไม่แตกต่างกัน และนักเรียนที่มีระดับผลการเรียนแตกต่างกันมีผลสัมฤทธิ์ในการอ่านจับใจความต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ผู้วิจัยพบว่า ด้านพฤติกรรมทางสังคมของเด็กปฐมวัยหลังจัดกิจกรรมการเล่นิทานประกอบภาพด้วยการตอบคำถามและกิจกรรมการเล่นิทานประกอบภาพด้วยการแสดงบทบาทสมมติ เด็กมีพัฒนาการในด้านพฤติกรรมทางสังคมดังนี้ หลังสัปดาห์ที่ 2 เด็กมีพฤติกรรมเด่นในด้านการช่วยเหลือเพื่อนในการเล่น การทำกิจกรรมต่างๆ และการแบ่งปันขนม ของเล่น ให้เพื่อน แต่ยังคงมีพฤติกรรมที่เด็กยังโกรธและไม่พอใจเมื่อเพื่อนทำผิดหรือมีความเห็นไม่ตรงกับตนเองอยู่บ้าง พฤติกรรมการให้อภัยและเห็นใจผู้อื่นยังไม่เด่นชัด หลังสัปดาห์ที่ 3 เด็กมีความตั้งใจในการทำงานมากขึ้น ทำงานสะอาดเรียบร้อยและเสร็จทันเวลา เด็กมีความเป็นผู้นำมากขึ้น กล้าคิดกล้าแสดงออก และแสดงความคิดเห็นของตนเองเกี่ยวกับสิ่งที่ครูถามให้เพื่อนฟังได้ดี หลังสัปดาห์ที่ 4 เด็กมีกิริยาสุภาพเรียบร้อย ทำความเคารพ และมีมารยาทในการพูดมากขึ้น มีเพียงส่วนน้อยที่ยังพูดไม่สุภาพ พูดเสียงดัง และไม่ยอมฟังอย่างตั้งใจ หลังสัปดาห์ที่ 5 เด็กมีพฤติกรรมเด่นด้านการปฏิบัติตามกฎระเบียบของห้องเรียนดี เช่น การขออนุญาตเข้าห้องน้ำ จัดวางสิ่งของและรองเท้าของตนเองเข้าที่ ไม่ส่งเสียงดัง เข้าแถวทำกิจกรรมตามลำดับ ไม่ทำลายอุปกรณ์การเรียนรวมทั้งของเล่น เก็บของใช้ของเล่นเมื่อเล่นเสร็จ พฤติกรรมในด้านความเป็นประชาธิปไตยยังไม่เด่นชัด

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

- 1.1 ในการจัดกิจกรรมการเล่นิทานประกอบภาพควรรู้ระดับความฉลาดทางอารมณ์ของเด็ก เพื่อเลือกกิจกรรมต่อเนื่องจากการเล่นิทานได้อย่างเหมาะสมกับพัฒนาการของเด็ก
- 1.2 ก่อนจัดกิจกรรมการเล่นิทานประกอบภาพควรบอกข้อตกลงในการจัดกิจกรรมให้เด็กทราบอย่างชัดเจน เด็กจะเข้าใจขั้นตอนของกิจกรรมและทำกิจกรรมได้ดี
- 1.3 ลักษณะนิทานที่นำมาเล่าและแสดงบทบาทสมมติ ควรมีเนื้อหาตรงวัตถุประสงค์ที่ต้องการศึกษา และเป็นรูปธรรมเพื่อให้ง่ายต่อการทำความเข้าใจ และแสดง
- 1.4 ในการเลือกคำถามที่ใช้จัดกิจกรรมการสอนควรเลือกให้เหมาะสมกับระดับความสามารถของผู้เรียน และจุดประสงค์ในการถามว่าต้องการข้อมูลเบื้องต้นหรือ ข้อมูลเชิงลึก

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาการพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์สำหรับเด็กปฐมวัย โดยจัดกิจกรรมต่างๆ เพื่อส่งเสริมและพัฒนาพฤติกรรมที่ต้องการ

2.2 ควรนำกิจกรรมการเล่านิทานประกอบภาพด้วยการตอบคำถาม และกิจกรรมการเล่านิทานประกอบภาพด้วยการแสดงบทบาทสมมติไปปรับใช้กับการเรียนระดับอื่นๆ และควรวัดผลพัฒนาการด้านอื่นๆของเด็กปฐมวัย

2.3 ควรมีการศึกษาการจัดการเรียนรู้รูปแบบอื่น ที่เหมาะสมกับการพัฒนาพฤติกรรมทางสังคมของเด็กปฐมวัย

3. ข้อเสนอแนะสำหรับผู้บริหารสถานศึกษา เขตพื้นที่การศึกษา

3.1 ผู้บริหารสถานศึกษา ควรสนับสนุนให้ครูผู้สอนได้รับการฝึกอบรมการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมพัฒนาการด้านต่างๆแก่เด็กปฐมวัย

3.2 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ควรเผยแพร่กิจกรรมการเล่านิทาน กิจกรรมต่อเนื่องการเล่านิทานรูปแบบต่างๆสำหรับเด็กปฐมวัย และผลงานวิจัย เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาบุคลากรทางการศึกษาต่อไป